

שער החכמה

פרק ה ברכת הרוחות

שער החכמה

נוסח הברכה

א. אם הרגיש או שמע^א רוחות שנשבו בזעף, חייב לברך ברוך וכו' עושה מעשה בראשית, ואם ירצה יאמר ברוך וכו' שכוחו וגבורתו מלא עולם^ב. ואם באו בנחת מברך רק עושה מעשה בראשית^ג.

גדר רוח הבא בנחת

ב. רוח הבא בנחת שחייבים לברך עליה ברכת עושה מע"ב, היינו רוח חזקה שמצויה אחת לכמה שנים ומעוררת תימה אצל בני אדם^ד, וראה הערה^ה.

רק לדברי הירושלמי, או גם לשיטת הבבלי. ואמאי השו"ע ועוד פוסקים סתמו לברך על רוח הבא בזעף. ומברך כל זמן שמרגיש ברוחות, או תוכ"ד אחר שהרגיש ברוח, וכדין ברקים ורעמים המובא לעיל פ"ד ס"ז. [ופשוט דברקים ורעמים לאו דוקא, וכל הנזכרים בסי' זה כיון שעברו אי אפשר לברך עליהם, כמבואר בראשונים פסחים ז. וכן נקטו בפשיטות העולת תמיד והא"ר בסי' זה].

ד. עי' בעיונים סי' ל' שביררנו מדברי הפוסקים מהו גדר רוח הבא בנחת, ועלה, דלמעשה כל רוח שאינה מצויה אלא לעיתים רחוקות נחשב רוח הבא בנחת לברך עליה. וראיתי מי שהביא את דברי החו"י שאין לברך אלא על רוח שהפיל זכוכית מהחלון, או דלת החלון והחלונות רועשים וכל כה"ג. אך המעיין בתוך דבריו שם יראה, שאיירי ברוח זעף, ולפי מה שהסכים המ"ב דמברכים גם על רוח הבא בנחת גם על רוח פחותה מזה צריך לברך. ושמעתי

א. בפוסקים הובא "על הרוחות", ולא נתבאר היאך מתחייבים בברכה זו. והנה אם מרגיש בגופו את חוזק הרוח פשיטא שמתחייב בברכה. ונראה דה"ה אם שומע את שריקות הרוח וניכר בזה עוצם הרוח יכול לברך. וכן מצאתי בספר ברכות הנהנין לר' יהודה בן שושן [ממגורשי ספרד, הוזכר בב"י או"ח סי' קס"ח ובכס"מ פ"ג מהל' שחיטה הי"ג], שכתב, "השומע קול הרעמים בארץ, והרוחות "הנשמעים" בזעף מברך וכו'". וכ"כ בס' מצוות זמניות: השומע רעמים או רוח סערה וכו' או ראה ברק וכו'. ולכא' כוונתו לרעש כנ"ל. ויל"ע באופן שרואה בחוץ דברים כבדים עפים בחוזק הרוח, דלכא' כיון שרואה בזה את פעולת הרוח, ועי"ז ניכר לו חוזקה, הרי"ז כשמיעת רעש הרוח שיכול לברך. וצ"ע.

ב. שו"ע סי' רכ"ז ס"א.

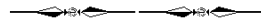
ג. מ"ב סק"ד. וע"ע בעיונים סי' ל' שהארכנו האם מברכים על רוח הבא בנחת

גדר רוח זעף

ג. י"א דרוח זעף הכוונה לרוחות הנשמעים בכל העולם, וי"א דסגי שנראים או נשמעים למרחוק. ולכן טוב לברך תמיד על רוח סערה שאין מצויה רק ברכת עושה מעשה בראשית, דבזה ודאי יוצא ממה נפשך.^ה

סופות

ד. המרגיש בסופת הוריקן, טורנדו, או טייפון וכיו"ב, חייב לברך ברכת עושה מע"ב, ונראה, דאם ירצה יכול לברך אפי' ברכת שכוחו דזה ודאי חשיב זעף.^ט

על רוחות כאלו ודאי חייבים לברך עושה מעשה בראשית.

ו. מ"א סק"א. ואין ברור מה כוונתו בנשמע בכל העולם, ואפשר שכוונתו לרוחות שכשבאים למקום אחד נודע בכל העולם שבאו לשם. ועדיין צ"ב.

ז. תוספות יו"ט ריש פרק הרואה. [ו"נראים" אזיל על ברקים דרישא].

ח. מ"ב סק"ד. וביאר בשה"צ שם דמשום פלוגתא זו דהמ"א והתוי"ט טוב לברך רק ברכת עושה מע"ב.

ט. דמש"כ המ"ב לברך עושה מע"ב, הוא משום דאין מוכרע אם רוח זעף היינו שנשמע בכל העולם, כמבואר בשה"צ שם. וסופות כגון אלו, ודאי נשמעים בכל העולם שמפרקים הרים ומשברים סלעים.

מהגרר"ק שליט"א שאם הרוח מצויה אחת לכמה שנים, צריכים לברך עליה ברכת עושה מע"ב, כדין רוח הבא בנחת.

ה. וביררתי במרכז החיזוי של השירות המטאורולוגי מאיזה מהירות נקרא הרוח בא"י נדירה, ואמרו לי, כי במישור החוף (רחוק מעט מהים) וכיו"ב במקומות נמוכים מרובי אוכלוסיה, רוח מעל 60 קמ"ש [ענפים קלים נשברים, ומכוניות סטות מעט ממסלולן, דרגה 8 בסולם בופור], נחשבת רוח נדירה מאוד. ובהרים ובמקומות גבוהים רוח מעל 75 קמ"ש [נגרם נזק קל למבנים, דרגה 9 בסולם בופור], נחשבת רוח נדירה מאוד, ורוחות כאלו אינם מצויים בא"י רק אחת לשנים רבות. [וצריך שיהיה רוח קבועה ורצופה, שמשבי רוח קצרים (בד"כ פחות מ 10 דקות) מצויים יותר]. ולפי מה שביררנו בעיונים שם